

**ROK XXIV.
GRUDZIEŃ
N-r 12.**

**JARO XXIV
DECEMBRO
N-o 12.**

EL POLLANDAJ VIDINDAĴOJ.

Teatra Placo en Warszawa.

ESPERANTYSTA POLSKI POLA ESPERANTISTO

**WYDAWCY: POLA ESPERANTISTA KLUBO &
ELDONANTOJ: SOCIETO ESPERANTO EN KRAKÓW**
ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: KRAKÓW, ul. LUBICZ 34
REDAKTORZY **PROF. DR. ODO BUJWID** REDAKTANTOJ
TADEUSZ HODAKOWSKI

PRENUMERATA: rocznie Zł. 8.—, półrocznie Zł. 4.—. Dla towarzystw i grup esperanckich (przy przesylce najmniej 5 egz. pod jednym adresem) roczna prenumerata Zł. 6.—.

ABONO: jare Zł. 8.—, duonjare 4.—. Por societoj kaj grupoj esperantistaj (ĉe sendo de minimume 5 ekz. al unu adreso) jarabono Zł. 6.—.

Konto Pocztovej Kasy Oszczędności Kraków Nr. 406.660.

Eksterlande jarabono — 1 dolaro.

Pojedynczy numer Zł. 0.70 Aparta numero.

WAŻNE DLA CHCĄCYCH KORESPONDOWAĆ Z ZAGRANICĄ!

Atentu! Ni malfermas en nia revuo la fakon: „Korespondado“.

Anonceto de 10 vortoj (krom adreso) kostas Zł. 1.—

Enpagu tuj je nia PKO. Konto 406.660.

LEO TURNO.

Kompletny Podręcznik j. Esperanto zł. 1.25

Najobszerniejszy samouczek języka Esperanto z przedmową prof. Odonu Bujwida.

Wydanie III. (Dla początkujących!)

Czytanki Esperanckie (w druku) zł. 1.50

Zbiór dowcipów i anegdot z uwagami i wyjaśnieniami, dla pogłębienia i odświeżenia wiadomości z języka Esperanto, ze słowniczkiem esp.-pol.

Dr. Leopold Dreher, Kraków, Starowiślna 37. PKO. Kraków 405.716.

**WIEN, LA BELA URBO ĈE DANUBO ESTU LA CELO
DE VIAJ VOJAĜPLANOJ!**

Skribu antaŭe al prez. Steiner, Wien I, Neue Burg, (Int. Esperanto-Muzeo), kiu konsilos al vi, mendas loĝejon kaj montros al vi per sia aŭtotakso (malmultekoste) en 3 horoj la belan urbon, klariĝante al vi ĉion. Tuj post via alveno en Wien alvoku lin telefone n-ro R. 27.803. Demendantoj aldonu respondkuponon!

TREŝĈ — ENHAVO:

EDVARDO WIESENFELD: LA UNUA RADIO-INVITO. **MARJAN WOJNOWSKI:** OKAZE DE 100-JARA DATREVENO DE POLA INSUREKCIO. **O. BUJWID:** IOMETE PRI LA PILITIKO. **E. LÜBEK:** POLA SAMIDEANINO EN TALLINN. **FEZ:** CIGNO, KANKRO KAJ EZOKO. **POLLANDA KRONIKO.** 23-a UNIV. KONGR. DE ESP. PRELEGOJ DE S-ANO LAKMISHVAR SINHA EN POLUJO. **STATISTIKO PRI LA ESPERANTA INSTRUADO.** **ALVOKO AL LA TUTMONDA ESPERANTISTARO.** **BIBLIOGRAFIO.**
DE LA REDAKCIO.

POLA ESPERANTISTO

MONATA REVUO DE ESPERANTISTA MOVADO EN POLUJO
KAJ EKSTERLANDE.

ESPERANTYSTA POLSKI

MIESIĘCZNY PRZEGLĄD RUCHU ESPERANCKIEGO W POLSCE
I ZAGRANICĄ.

ROK XXIV JARO

KRAKÓW
GRUDZIEŃ 1930 DECEMBRO

Nr 12 N-o

LA UNUA RADIO-INVITO DE L'TUTMONDA SAMIDEANARO AL POLUJO POR LA KONGRESO EN 1931 AŬDIGITA PER RADIO LA 15. XII. 1930. EL WARSZAWA, KRA- KÓW, KATOWICE, LWÓW K. A. DE EDVARDO WIESENFELD EN LA NOMO DE P. E. D.

La reveno de l' filo.

Post foresto multejara
Venas filo mia kara;
El migrado ĉiulanda
Venas filo mia granda!

En kabano mankis pano,
Do elmigris li, infano;
Nun revenas beljunulo
Al hejmlando, al Vistulol

Kiel volus mi, patrino
Premi lin al mia sino;
Doni volus mi festenon,
Por saluti la revenon.

Ve! ne mastras mi kabanon,
Nek liberan havas manon;
Mi, en mia propra domo,
Estas kvazaŭ fremda homo.

Ĉar al vi, fratin' pli aĝa,
Post kamplino hejmvilaĝa,
Prilas, laŭ destino dia,
Stel' alia, pli radia —

Do akceptu lin, fratino,
Per muziko kaj per vino!
Li ne vidu ĉe l' festeno
Kiel premas min — ĉagreno.

A. Grabowski.

Per tiaj vortoj invitis la tutmondan samideanaron nia fama bardo, la fiero de l' pola Esperantistaro la inde kaj juste nomita „Majstro dua” — Antoni Grabowski.

Ne troviĝas li plu inter niaj vicoj. La senkompata morto forrabis lin de ni. Ne ĝisvivis li bedaŭrinde la nunan tempon, kiam Polujo jam estas „mastrino en sia hejmo”.

Jes, karaj samideanoj, Polujo jam nun mastras en sia kabano sed Grabowski ne ekzistas plu por en la nomo de tiu Mastrino inviti vin al ni, al la libera sendependa Polujo. Kaj tiun grandan homon en tia plej honoriga tasko havas la respekton anstataŭi — bedaŭrinde sen lia talento — la modesta persono de mi...

— — — — —
Ankoraŭ freŝa estas en nia memoro la plej granda kruelajo en la mondhistorio: la terurega milito. Sango fluis kvazaŭ akvo. Orfoj

fariĝadis en ĉiu minuto, vidvinoj — ĉiusekunde. Ankoraŭ pli multnombraj aperadis la invalidoj kaj aliaj malfeliĉuloj. La mondo iom post iom komencis similiĝi al buĉejo... Terure kaj senhalte furiozis la fajro, kiu ŝajnis neniam estingebla kaj minacis per ekstermo al la tuta mondo. Sango fluus, fajrego brulis, vivoj finiĝadis, morto ŝvebis super ĉio kaj ĉiuj... Nigra estis la perspektivo en la estontecon. Ne multaj, kaj eble eĉ neniu jam nutris ian ajn esperon por la estonteco... Sed kiam la mallumo atingas jam sian plenan apogeon, komencas aperi la suno... Dezerto, tombaro, kadavrujo, malsanulejo, epidemio... Terura estas la vera bildo de l' restinta mondo. Sed jen sur la ruinoj de tiu preskaŭ plene detruita kaj ĝisfunde elĉerpita mondo, aperas post la granda flamego, kvazaŭ Fenikso el cindro, nia tiom sorĉatita, nia tiom turmentita patrujo... La historia Nemezis ektriumfis: Polujo reviviĝis! La plej granda krimo en la historio, kia estis la dispartigo de Polujo (trifoja!), la plej granda honto de l' mondo estis revengita. Per sango kaj flamo veniĝis la mondo sian rehonorigon... Ĉar — oni povas forrabi de ĉiu nacio ĝian teron, ĝian havaĵon, sed neniam la animon. Kaj tiu animo vivis kaj dum cent dudek kvin jaroj vagadis tra la mondo kaj, kvazaŭ makulo sur la konscienco de Eŭropo, atendis la justecon. Longe lasis la justeco je si atendi. Multe da viktimoj devis kosti. Jen antaŭ du semajnoj nia nacio festis la centjaran datrevenon de la unua ribelo de la pola popolo kontraŭ ĝiaj tiranoj. Tridek jarojn poste la Poloj ree kaptis armilojn por liberiĝi de siaj premegantoj. Sed... evidente tro potenca estis la krimo por esti per relative tiel malmultnombraj viktimoj elaĉetita. La maljustaĵo, kiun travivis Polujo, postulis evidente pli grandan okazajon. Per io ankoraŭ pli granda devis Polujo esti kompensita. Kaj jen mondmilito aperis... Kaj Polujon reviviĝis. Polujo estas jam ne nur nacio, ne nur animo. Polujo estas jam lando inter la landoj eŭropaj, ŝtatoj inter la ŝtatoj de Eŭropo. Polujo estas jam mastrino en sia hejmo. Polujo povas jam nun inviti gastojn en sian hejmon. Polujo havas jam nun la eblon montri al la mondo sian gastamon, pruvi al la mondo la verecon de l' malnova pola proverbo „Gasto hejmen — Dio hejmen“. Polujo havas jam nun tiun eblon kaj — kio estas eble ne malpli grava — Polujo havas tiun **deziron**.

Samideanoj de l' okcidento, samideanoj de l' oriento! Polujo estas la koro de Eŭropo, neniu el vi havas do malproksime. Samideanoj de l' nordo, samideanoj de l' sudo! Polujo kuŝas en la centro de Eŭropo. Kiu do el vi havas malproksime? Samideanoj el Eŭropo, Samideanoj el Ameriko, Samideanoj el ĉiuj anguloj de ĉiuj mondpartoj! Venu Polujon! Vi estas kore invititaj. Ĉiuj! Sen ia ajn escepto! Venu kiel plej multnombre! Venu grandare! Donu al ni la eblon demonstracii antaŭ la mondo nian gastamon. La Esperantistaro, venanta al kongreso internacia de Esperanto prezentas ja la tutan mondon en miniatura formo. Ne rifuzu do al ni la feliĉon gastigi ĉe si la tutan mondon. Ni volas, ni deziras, ni arde avidas tion. Venu do — ni tiel forte vin petas...

Tiom da jaroj pasis. Kun kia envio devis Polujo rigardi da tutan mondon en kiu Ĝia infano — de ni ĉiuj tiel forte ŝatata Esperanto — vagis, vagadis de unu urbo al alia. Ĉiuj urboj, ĉiuj landoj povis gastigi Ĝian infanon, nur Ĝi — la Patrino — devis, estis devigita

rezigni de tia ĝojo. Dudek du universalajn kongresojn la tuta mondo havis la feliĉon okazigadi ĉe si. La diversaj urboj interbatalis pro la Kongreslokoj. Kaj Polujo ja eĉ ne havis la eblon aliĝi al tiu batalo. Kvankam Ĝi ja bonege konsciis pri siaj rajtoj kaj sendubaj ŝancoj je sukceso en ĉiu el tiuj bataloj... Polujo estis devigita tiun doloron travivadi, tiun doloron premi en si. Eĉ ne plendi! Nur silente kaj pacience atendi. Esperil!

Kaj jen la espero — ni Esperantistoj scias esperi — efektiviĝis. Ni estas jam liberaj. Ni estas jam en niaj rajtoj. Kaj tiujn rajtojn ni nun eluzas por gastigi vin ĉiujn, vin kiuj sciis tiel alte ŝati la ideon naskiĝintan sur nia tero, vin, kiuj tiom multe da respekto evidentiĝis al la Filo de nia tero... Polujo estas la Mekka kaj Medina de la Esperantistaro. Tie ĉi naskiĝis nia Majstro kaj Geniulo Zamenhof (ĝuste hodiaŭ pasas sepdek unu jaroj! A propos: Ne forgesu pri la tago de la libro! Metu ĉiu el vi antaŭ si la demandon: kian libron esperantan mi hodiaŭ aĉetis?) En Polujo ankaŭ naskiĝis Lia (mi haltas kaj pensas ĉu uzi tie ĉi la vorton „Lia“ ĉu „nia“) plej nobla verko Esperanto, dank' al kiu ni ĉiuj travivadas ofte minutojn de altaspiroj kaj entuziasmoj. En Polujo — fine — mortis kaj ripozas ĝis nun nia spirita patro Doktoro Ludoviko Zamenhof. Se do al tia lando pilgrimos miloj, dekmiloj aŭ eĉ centmiloj da samideanoj, tio estos nur inda justeco.

Kaj ĝuste pri tiu ĉi justeco ni venas vin peti, vin ĉiujn, samideanojn en ĉiu loketo de la mondo.

Samideanoj! inde volas vin akcepti Polujo. Venu, adorantoj de la pola Filo! Venu, vi ne bedaŭros. Nian plenkoran inviton akceptu kaj vi konvinkiĝos, ke la ĉi jaraj festoj esperantaj eble apartenos al la apogeaj momentoj de ĉiu el vi. Ĉar la nunjaraj festoj estos nekutime grandiozaj. Jen ankoraŭ en Julio aranĝos plej koran bonvenon al la esperantistaro la antaŭpordo de Polujo Katowice, kiu volas per plenpompa antaŭkongreso „agordi la brustojn“ de nia frataro por en deca animstato gvidi ilin al Krakovo por la kulminacioj de niaj ĉi jaraj festoj. Ok tagoj da senĉesa solenado levos vin ĝis plej alta entuziasmo. Poste, ĉiuj kune ni veturos al la esperantista zenitrevo, Varŝavon, por repaĝi almenaŭ parte nian ŝuldon al nia Neforgeseblulo sur Lia Tombo. Tri, nur tri tagojn havos Varŝavo la ĝojon vin gastigi en siaj muroj. Ĉar — jen jam senpacience atendas je via alveno kun sopirhalto Białystok tiu urbo, kiu havis la plej grandan feliĉon donaci al la mondo nian Majstron. Kaj... last not least — ni ĉiuj havos la okazon travivi unu el la plej solenaj momentoj en la Historio de Esperanto: Białystok por sia propra mono starigas monumenton publikan al nia Majstro. (Gloro kaj honoro al la urbo Białystok!) Kaj ni ĉiuj ĉeestos la malkovron.

Do, ĉu mi eraras asertante, ke ni pasigos la plej solenajn tagojn dum la nunjaraj festoj esperantaj en Polujo?..

Jam ne longe mi vin tedos, karaj geaŭdantoj. Mi jam proksimiĝas al la fino. Mi jam sentas ke nenio estas plu bezona por diri. Tio kion mi jam diris sufiĉas por vin al ni allogi. Kaj se mi aldonos ke ĉiuj ĉi miaj nun diritaj vortoj, ke mia nun al vi direktita invito estas

en la nomo de ĉiuj polaj esperantistoj, en la nomo de ĉiuj esperantaj estraroj en Polujo, kiuj volas fari de la Kongresoj en Polujo plej brilajn mond-demonstraciojn, kaj ke tiujn kongresojn promesis protekti niaj plej suverenaj aŭtoritatoj inkluzive kun Lia Prezidanta Moŝto, Profesoro Ignacy Moscicki kaj la unua marŝalo de Polujo Jozefo Piłsudski. Ĉu mi ankoraŭ dubu?

Ne! Mi plene kredas ke vi kiel plej multnombro venos.

Kaj vi venos!

Kaj vi venos por kune kun ni plenvoĉe ekkrii:

VIVU ESPERANTO!

Edvardo Wiesenfeld L. K. Warszawa.

OKAZE DE LA 100-JARA DATREVENO DE POLA INSUREKCIO.

Libereco estas la plej granda trezoro de la homo. Ne ekzistas oferoj, kiujn oni ne metus sur ĝia altaro. Por konservi la liberecon oni elverŝis maron de l' sango, ofte la plej bonaj reprezentantoj de la homaro kun ĝojo dediĉis al ĝi siajn vivojn. Historio de la pola nacio estas longa ĉeno de bataloj por ĝin reteni. La libereco estas elemento de Polo, sen kiu li ne povas ekzisti.

Bonega ekzemplo por pruvi tiun principon estas provoj de reaktiro de la sendependeco, kiujn entreprenis Poloj dum daŭro de centkvindekjara mallibereco. El tiuj provoj la novembra insurekcio de 1830 j. meritas la plej grandan atenton, kiel rekonilo de nedetenebla penado al libereco, ankaŭ pro tio, ke kompare kun aliaj provoj, de reaktiro de la sendependeco, ĝi havis la plej multajn ŝancojn de prospero. La prosperon de la insurekcio certigis milista forto, konsistanta el kelkdek miloj da bonegaj soldatoj, plejparte malnovaj, batalspertaj napoleonaj milituloj. Kiel garantio de la venko estis malofte en la historio renkontata entuziasmo por la nacia afero. Sur pesteleron de la venko la nacio metis sian heroecon, materialajn bonhavojn kaj, rezignante pri partiaj kaj klasaj profitoj alkonformigis sin al direktado de komandantoj. Nefleksebla, ŝtatan sendependecon konsideranta celo de siaj revoj, la pola animo, tutregita de avido pri libereco, kuraĝigis sin al disciplinafaro militista. Kiel estis ĉiam, tiel fariĝis ankaŭ en tiu ĉi tiel grava historia momento por Polujo, la nacio kunigis siajn fortojn, eligis novan fortostreĉon, por batalakiri la ŝtatan sendependecon.

Tamen la pola insurekcio esperiganta venkon, venkanta pli grandajn laŭnombro fortojn de malamiko, finiĝis malvenke, kaŭze de nekapableco de komandantoj. La ĉefa principo de pola milita taktiko en bataloj kun Rusujo estis ĉiam batali sur terenoj kiom eble plej foraj de koro de Polujo — Varŝava. Bataloj en riverteritorio de Dniepr certigas al pola armeo helpon flanke de la socio, konstantan venadon de rezervaj taĉmentoj el ne okupitaj de la malamiko orientaj regionoj kaj liberecon de moviĝado. Faktoro emocia, rezultanta el fakto de batalo sur malamikaj teritorioj, ludas en agordo kaj entreprenoj de la soldatoj plusan rolon. Oni ne devas ĝin ignori, kiam oni scias, kiel grandan rolon en agado de Poloj ludas la senta fakto-

ro, kaj kiom multe ili povas atingi, kiam ilian entuziasmon oni eluzos konsekvente.

Epoko de la novembra insurekcio ne havis komandantojn, kapablajn regi la situacion, kiu eliĝis en rilato de Polujo al Rusujo, kaj gvidi la nacian entreprenon ĝis fina venko. Oni ignoris la ĉefajn ecojn de la nacia psiko, kaj per pasiveco kaj manko de iniciativo oni rezultigis la malvenkon.

Kiel lasta cedis al la malamiko heroa Varŝava, metante ĉirkaŭ siaj muroj remparojn el junaj korpoj de plej bonaj filoj de Polujo.

La insurekcio falis, la provo de reakiro de la sendependeco malsukcesis. La insurekcia registaro, ĝeneralaro kaj armeo elmigris el la lando, ne akceptante oferitan amnestion, proklamitan de la caro. Pola politika vivo post 1831 j. koncentriĝis en Parizo, kie interkonsiliĝis la insurekcia parlamento, kie agis la nacia registaro, iluziigante per espero reteni estradon de la lando, regata nun de la malamiko. Postejaj faktoj forblovis tiujn iluziojn kaj represioj de la rusa registaro en Polujo pereigis ĉiujn pli kuraĝajn patriotajn entreprenojn.

Je heroa batalo de Poloj estis direktanta siajn okulojn la tuta Eŭropo, admirante iliajn fortostreĉojn kaj kun nemezurebla simpatio sekvante ĉiun sukceson de la insurekciuloj. Oni konsideris ilin herooj de libereco, plei eminentaj verkistoj francaj kaj germanaj (Polenlieder) esprimadis siajn sentojn al la novembra insurekcio en sentplenaj verkoj. Ĉar oni sciis, ke unu el kaŭzoj, kiuj plirapidigis ĝian eksplodon en Polujo, estis ribelo de soldatoj, kiujn oni volis, laŭ politikaj kombinoj de caro Nikolao I, uzi por estingi insurekcion belgan kaj detrui freŝe akiritan liberecon, amitan de ĉiuj popoloj de la mondo, de Belgujo. Malvenko de la novembra insurekcio elvokis kompaton de tuta Eŭropo, kiu kunsentis kun Polujo. La insurekciulojn-elmigrintojn oni akceptadis ovacie en ĉiuj urboj de Germanujo kaj Francujo, kun estimo oni rigardis iliajn vundojn kaj kun admiro oni rakontis pri iliaj heroaj agoj.

La gloro de la insurekciuloj longe sonis en Eŭropo kaj ilia signaldiro, kun kiu ili pasis al batalo kun malamiko: „Por nia kaj via Libereco“, fariĝis signaldiro de sublime komprenataj liberigaĵ celadoj.

Marjan Wojnowski.

IOMETE PRI LA POLITIKO.

Jam finiĝis niaj parlament-elektoj. Oni povas konstati, ke en ĉiuj partoj de nia lando venkis kun tre evidenta plimulto la partio de politika ordo, nome la partio de Marŝalo Piłsudski.

Tiu ĉi rezulto ne estas io ne atendita, ĉar la lando bezonas pacon kaj ordon por pŝia disvolviĝo kaj por korekto kaj sanigo de postmilitaj vundoj. Vundoj grandaj kaj gravaj. Eŭropo ofte ne komprenas nian renovigantan ŝtaton nek ĝiajn tendencojn.

Pola ŝtato bezonas antaŭ ĉio tiun komprenon. Antaŭ ĝia dispartigo, kiu estis la efiko de troa liberaleco de iamaj parlamentanoj, kiuj volis doni al la ŝtato nek sufiĉe da forta armeo nek mono por fortikajoj, Pollando donis unua la ekzemplon de progreso al ĉiuj

landoj de Eŭropo. La Konstitucio de 3-a de majo 1791 estis la plej progresema egaligante la rajtojn de ĉiuj civitanoj. Sed estis tro malfrue: malsataj najbaroj superfalis la senfortigitan najbarinon kaj disŝiris gian landon...

Pli ol centjaron, preskaŭ 150 jarojn daŭris la mallibero... Tuta Eŭropo sangigis por egaligi la historian eraron. Tri emperiestroj potencegaj partoprenintaj iam en tiu eraro falis. Ekekestis nova ordo.

Tiun novan ordon firme volas subteni per pacema kaj ordemagado la registaro de Marŝalo Piłsudski. Ne ĉiuj polaj civitanoj ankau komprenas tiun agadon. Multaj kontraŭstaras. Laŭ la ekzemplo de konfederacio de Targowica ili eĉ turnas sin al fremdaj potencoj... Ili ne povas sin turni al la armeoj, sed nunaj potencoj estas... gazetaro. Tiu gazetaro disvastigas tute na ekzistantajn informojn al la eksterlanda publiko.

Redakcio de Pola Esperantisto ricevis eĉ demandojn, ĉu en tiuj cirkonstancoj ni povas aranĝi nian internacian kongreson. Amikoj ne ridu! tiom potenca estas mensogema gazetaro. Estas serioza afero.

Dume ni preparas vigle nian kongreson kaj estas certaj, ke ĉio kion ni nune diras, povas esti surloke kontrolita de niaj samideanoj apartenantaj al la ĉiam grandiganta Esperanta nacio. Riproĉo al nia lando, kiu estis farebla eĉ dum nia oka en Kraków, nun ne pli havas bazon: oni komencas kompreni ke la lingvo kaj la interna ideo de Zamenhof estas vere indaj de subteno kaj vigla disvastigo.

Neniam ni rimarkis tiom da inteligentularo aŭskultanta kursojn de la lingvo, neniam nia loka gazetaro skribis tiel volonte pri la utilo de la lingvo kiel ilo por interkompreno kaj pacigo de ĉiuj naciaj miskomprenoj - kiel nun.

O. Bujwid.

POLA SAMIDEANINO EN TALLINN.

La 4-an de oktobro venis el Helsinki al Tallinn pola s-anino Halina Weinsteinówna, bone konata de multaj estonaj geesperantistoj.

Pli ol ses semajnojn ŝi restis en Tallinn — longa tempo kaj tamen mallonga...

Kiel rapide forflugis tiuj tagoj kune pasigitaj...

Kiel rapide alvenis la disiĝa momento, la 18-a de novembro...

Sed ne pri la malgaja momento mi intencis rakonti al vi, karaj polaj gesamideanoj, sed pri belaj, amuzaj kaj utilaj momentoj, kaŭzitaĵ de Via ĉarma samlandanino.

Ĉiulunde ŝi estis ŝatata gastino en la loka societo „Espero“, kie ŝi paroladis en la „Viva Gazeto“. Interalie la 10-an de novembro, vesperon antaŭ la pola nacia festo, ŝi parolis pri interesa historia temo „1920-a jaro en la historio de Polujo kaj de Eŭropo“ en la ĉeesto de 90 personoj proksimume.

La 28-an de novembro s-anino H. Weinsteinówna kun la aliaj eksterlandanoj — s-ano L. Sinha, hindo kaj T. Lazarov, bulgaro — vizitis la II-an urban elementan (popolan) lernejon laŭ la invitoj de esperantaj lernantinoj, kiuj festis la malfermon de la „Esperanta terna ideo de Zamenhof estas vere inda de subteno kaj vigla disva-

Rondo" ĉe la lernejo. Si salutis la infanan entreprenon, dezirante al la Rondo ĉion bonan.

La 8. XI. la amata gastino ankaŭ de la lernantinoj faris lumbild-paroladon al la 92 lernantinoj de 3 lastaj klasoj en la nomita lernejo pri la temoj „vojaĝo tra Polujo“ kaj „Legendo pri ekesto de Karpatoj“. La esperanta parolado kun la traduko daŭris 2 horojn kaj finiĝis per la deklamado de la parolantino en pola lingvo kaj per la kantado de la malgrandaj aŭskultantoj en estona lingvo. Malgraŭ longdaŭra parolado neniu volonte disiris...

Krome s-anino Halina instruis Esperanton en la sama lernejo al du esperantaj grupoj po unu leciono.

Tiuj ĉi lecionoj estas bonega rimedo por vigligi gelernantojn kaj por montri al ili la gravecon kaj utilecon de la Esperanta lingvo. La gelernantoj, komprenante senpere fremdlandan instruiston, ekhavas al la lingvo pli da intereso, de kiu siavice dependas la volo pli diligente daŭrigi la lernadon de la lingvo.

La loka societo „Espero“ jam somere petis de s-ino H. Weinsteinówna, kiu dum sia vojaĝo al Finnlando traveturis Tallinn, helpon por aranĝi aŭtune polan vesperon. Kaj la 15-an de novembro efektiviĝis la deziro de la societanoj dank' al la klopodoj de la ŝatata polino Halina. Oni ĝuis belan festvesperon kun jena programo:

1. Prelego kun lumbildoj: Nuntempa Polujo — H. Weinsteinówna.
trad. E. Lübek.
2. Mezosopransolo — H. Valdmann
 - a) Malĝojo — Fr. Chopin,
 - b) Ekbrilis luno — popolkanto,
 - c) Plug'isto al alaŭdo — popolkanto,
 akomp. H. Müür.
3. Deklamo — E. Nömmen
Tri Budrysoj — Adam Mickiewicz
4. Sopransolo — L. Linnamägi
Deziro — Fr. Chopin
akomp. M. Uuli.
5. Deklamo — K. Poller
 - a) Stach — Marja Konopnicka
 - b) La destino — Narcyza Żmichowska
6. Mezosopransolo — U. Evrest
 - a) Maciek — popolkanto
 - b) Hej, en kampo! — popolkanto.
 akomp. M. Uuli.
7. Fortepiansolo — D. Pellmann
 - a) Pola fantazio As-dur — Fr. Chopin,
 - b) Valso — Fr. Chopin.
8. Tenorsolo — A. Kikas
 - a) Bruas pinoj sur deklivo
(el opero „Halka“ de Stanisław Moniuszko).
 akomp. M. Uuli.

En la fino de sia prelego s-anino H. Weinsteinówna je la nomo de polaj esperantistoj invitis estonajn esperantistojn partopreni la 23-an Universalan Kongreson de Esperanto en Kraków 1931. La publiko, — proksimume 200 personoj —, kiu kun granda intereso

sekvis la prelegon, varme aplaudis kaj s-ano J. Kiivet je la nomo de la „Espero“ dankis la parolanton, transdonante al ŝi ruĝajn rozojn.

S-ino H. Weinsteinówna, estante en Tallinn, ne nur plenumis la peton de la tallinnaj esperantistoj, sed ŝi faris le devon de bona esperantisto kaj naciانو.

Kiel esperantisto, unue ŝi propagandis Esperanton per sia ĉeesto en la lernejo kaj dum la festvespero partoprenata ankaŭ de neesperantistoj kaj due ŝi pli alproksimigis la ĝesperantistojn de ambaŭ landoj.

Kiel naciانو ŝi per sia interesplena prelego konatigis per helaj klaraj koloroj la nuntempan Polujon kun ĝiaj klopodoj, zorgoj kaj laboroj al la alia nacio, kiu bone komprenas tiujn penojn kaj forte kunsentas kun Polujo. Tiel s-ino Halina Weinsteinówna do faris ree paŝon por pli alproksimigi la du landojn kun aliaj popoloj.

Kaj — kiel mi jam komence menciis — venis la adiaŭa momento la 18-an de novembro, vespere. En la stacidomo kolektigis eksterordinare multaj gesamideanoj kaj lernantinoj kun floroj por akompani la ŝatatan samideaninon kaj amatan amikinin kaj instruistinin.

„Ĝis revido!“ — „Ĝis revido!“...

Kiam ekruliĝis radoj de la vagonaro ekruliĝis sekrete larmoj de ŝajne malvarmaj nordanoj...

Instruistino E. Lübek.

Cigno, kankro kaj ezoko.

(laŭ rusa fablisto Krilov).

Survoje ie, forlasita
De l' veturisto senkonsila,
Plena de sargo kaj klinita,
Staris en marĉo — veturilo.
Kun bonideo tie venis
La cigno, kankro kaj ezoko,
Kaj veturilon entreprenis
Puŝi triope de la loko.
Junginte sin al veturilo,
La eksterordinara trio
Kun entuziasmokula brilo
Gaje moviĝis kun ekkrio.

Alten direktas sin la cigno.
La kankro malantaŭen iras,
Kaj la ezoko kun fisdigno
En akvon veturilon tiras.
Pasis en fortostreĉo horoj,
Pasis la fortoj kaj fervoro,
Svitis la cigno, kankro, ezoko...
Kaj veturilo staris sur loko.
Same en vivo ofte estas
Kiam — pasas ministroj kaj
oficistoj restas...

Fez.

POLLANDA KRONIKO.

BIALYSTOK. Tuj post la transiro en novan ejon kaj aĉeto de la necesa inventario, nia Zamenhofa societo komencis sian normalan agadon. — Jam la 30-an de Septembro okazis tre interesa prelego de Samid. G. Juchnowiecki pri „La Esperantista agado en Wilno“. La prelegon ĉeestis multaj samideanoj. — Vendrede, la 3-an de Oktobro ni aranĝis raportan vesperon pri la IV Pollanda Esperanto-Kongreso en Łódź, kiun ĉeestis multaj el niaj societanoj. Raportis: pri la Kongreso Prez. Sro J. Sapiro kaj pri la Kongresurbo Komitano J. Dubiński. La raportojn kompletigis nia Administr. E. Jabłoński. — Rilate kun la sekvontjare okazonta en nia urbo 2-a Internacia Postkongreso Esperantista, kunligita kun solena malkovro de monumento al nia Majstro, nia Societo presigis grandajn afiŝojn, kiuj faris rimarkindan impreson je la tuta loĝantaro de nia urbo. La rezulton de nia propagando ni jam spertis post kelkaj tagoj, ĉe la solennaj fermo de la malnovaj kaj malfermo de novaj kursoj. — Por la novaj kursoj enskribiĝis ĉ. 70 personoj. — En nia ejo, bele dekorita dank' al nia Sekretario

Sro Tynowicki, mem artpentristo, kaj en ĉeesto de pli ol 100 personoj, komenciĝis la soleno. Post inaŭgura parolado de Prez. J. Sapiro oni disdonis la premiojn kaj atestojn. — La unuan premion ricevis F-ino Jablonowicz, por bonega prospero ĉe la kursoj. F-ino Jablonowicz poste deklamis poemon de J. Baghy. — En la nomo de la gekursanoj parolis Sro Słonimczyk. Tiu parolado estis respondata de la instruisto Sro Doroško. Sekvis provleciono. Fine deklamis Fino Porozowska, kiu kiel ĉiam, lasis admirisian belan talenton. Gaja interbabilado finis nian unuan solenon de la nova sezono.

BYDGOSZCZ. La loka „Societo Esperanto” komencis novan agadon. Granda renkonto de la Bydgoŝca esperantistaro okazis la 10-an de novembro k. j. Ĉeestis ĝin kelkdek esperantistoj, interalie, Jean Forge, konata verkisto Esperanta de „Abismoj” kaj „Saltego trans jarmiloj”. Dum la kunveno deklamis belan poemon s. t. „Esperantujo” f-ino Helut Ezopówna, s-o Edmund Fethke raportis pri la nuna stato de la tutmonda Esp-o movado. Senĝenaj konversacivesperoj de la lokaj esperantistoj okazis ĉiulunde depost 20-a horo en simpatia kafejeto „Promień”, Śniadeckich 9. Traveturantoj tien afable turnu siajn paŝojn. Komenciĝas du Esperanto-Kursoj: por komencantoj kaj progresintoj. Krome Esp-o sukcese instruata en tri lokaj gimnazioj, en du liceoj kaj unu lernejo agrikultura. — Dank’ al klopodoj de ĉi-tiea Unuiĝo de laborantoj de Bank Związku Spółek Zarobkowych komenciĝis kurso kun 32 bankaj geoficistoj.

DAŁĘCZA GÓRNICZA. Estas organizitaj en Urba Leĝejo Publika du kursoj por komencantoj kaj supera en Ŝtata Minist-lernejo. La kursojn partoprenas 38 personoj. Gvidanto S-ano Czesław Rabenda.

KRAKÓW. En la ĵurnalo „Czas” aperis ampleksa artikolo de prof. O. Bujwid s. t. Internacia kongreso de esperantistoj en Oxford. — La 17-an de novembro dank’ al klopodoj de Studenta Esperantista Rondo aŭdigis s-o Wilkosz, prof. de la universitato kaj kuratoro de la rondo tre interesan prelegon je la temo: Signifo de Esperanto por scienco. Tuj post la prelego okazis unua leciono de nove malfermita kurso, gvidata laŭ parola metodo de s-o Hodakowski. — En TNSW (societo de instruistoj de superaj lernejoj) okazis la 22-an de nov. prelego de s-o prof. Bujwid pri Esperanto. La ĉeestintoj aprobis la proponon elsendi peton al la ministerio, pri enkonduko de Esp. en komercajn lernejojn, kiel devigan objekton kaj en aliajn depende de lokaj cirkonstancoj.

Lunde la 15-an de decembro okazis en kineja ĉambrego de Muzeo Industria solena vespero honore al naskotago de dro L. L. Zamenhof. En la pleningita ĉambrego de la publiko antaŭparolis s-o prof. Bujwid atentigante pri la signifado de la soleno, kiu samtempe okazas en la tuta mondo kaj memorigante pri la okazonta en Kraków universala Esperanto-kongreso. Post tio f-ino P. Rubinstein deklamis la „Preĝon sub la verda standardo”, f-ino Sękarówna aŭdigis belvoĉe kelkajn polajn kaj esperantajn kantojn. Dum la paŭzo oni kolektis profite al blindaj partoprenantoj de la 23-a kongreso 22.15 zł kaj oni vendis okaze de la librefesto librojn por 61 zł. Post la paŭzo aranĝis s-o dro Dreher 20-minutatan provlecionon de esperanto por propagandi pluajn kursojn. Post tio f-ino Człapińska deklamis sentplene en Esperanto la versajon de Konopnicka s. t. Staŝ. Belan kaj subliman vesperon finis la kantoj aŭditaj de s-o Jerzy Sowiński en pola kaj esperanta lingvoj, kiuj renkontiĝis kun granda aplaŭdo de la publiko, kaj la himno „Espero” kantita de ĉiuj ĉeestintaj esperantistoj. Piane akompanis dum la tuta vespero s-o Włodzimierz Ormicki.

LUBLIN. S-ino Irena Pruska gvidas elementan E. Kurson en stacidomo de Lublin por 12. fervojficistoj. — S-ro Majan Klimowicz organizas specialan kurson de Esperanto por skolta janularo. — Dekkelkaj „novbakitaj” gesamideanoj, instruitaj en publika kurso de S-ro Czesław Pruski — Del. de UEA. ardas komenci daŭran korespondadon kun eksterlandaj partoprenantoj de la XXIII-a en Kraków. Oni adresu al Pola Esperanta Societo str. Krak. Przedm. 60. ckh. „Warszawianka”. — En sino de Pola Esp. Asocio-Filio en Lublin fondiĝis t. n. „Ligo de Esperanto-Amikoj” — kies celo estas organizi ĉiujn favorantojn de Esperanto kaj ĉiujn ĝis nun neorganizitajn esperantistojn. Kiel „afergvidanto” estas elektita arda samideano, S-ro A. Zorkaŭl. — Rapidkurso por fervojficistoj, organizita de stacidomestro S-ro K. Bienkowski gvidita laŭ konversacia metodo de S-ro Cz. Pruski finiĝis kun bona sukceso. — Baldaŭ estas projektata organizo de nova E. Kurso por fervojficistoj.

La 15. X. 30. okazis solena malfermo de 3-monata publika Esp. Kurso. Belegajn enkondukajn paroladojn faris: Vic-prezidanto de Pola Esp.-Asocio en Lublin S-ro L. Leszczyński kaj ĵugisto de Distrikta Juĝejo en Lublin S-ro Stefan

Lelek, malnova pioniro de Esperanto. En nomo de lasta publika Esp. Kurso tre bele kaj tre lerte parolis internacilingve absolventino de tiu Kurso f-ino E. Varhaftig. — La Kurson gvidas S-ro Cz. Pruski, Del. de U. E. A. en Popollernejo Nr. XIII.

ŁODŹ. La ĵurnalo „Republika“ lokis en sia bildaldono kelkajn fotografaĵojn pri la tulpola kongreso de Esp.

WARSAWA. „Nasza Poczta“ organo de malsuperaj funkciuloj de poŝto lokadas korespondadojn eksterlandajn, tradukatajn el Esperanto de s-o Dmochowski. — „Mój przyjaciel“ (adreso: Warszawa, Bielańska 5) tre interesa monata revuo por junularo enigas regule al sia enhavo ampleksan parton en Esperanto.

WILNO. Vilna Esperantista Rondo Akademia renovigis sian agadon, malferminte kurson, kiun vizitas ĉirkaŭ 50 personoj. La kurson gvidas s-ano Leon Klodecki. La Rondo deĵoras dimanĉe kaj merkrede de 8 ĝis 10 h. vespere en sia propra ejo ĉe str. Jagiellońska 3 m. 2.

23-a UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO

Kraków 1-a ĝis 8-a de Aŭgusto 1931.

Protektoraro. Protektorecon de la kongreso bonvolis akcepti profesoro de la politekniko s-o Ignacy Mościcki — Prezidanto de Pola Respubliko kaj s-o Józef Piłsudski — unua Marŝalo de Polujo kaj Ministro de militistaj aferoj.

Stata honora komitato. La honoran komitaton bonvolis ĝis nun eniri s-ino Aleksandra Piłsudska — marŝaledzino, s-o dro Stefan Hubicki — ministro de laboro kaj socia prizorgo, s-o inĝ. Alfons Kühn — ministro de komunikacio, s-o dro August Zaleski — ministro de ekstero, s-o generalo Roman Górecki — direktoro de Bank Gospodarstwa Krajowego (banko de landa mastrumado) kaj prezidanto de FIDAC. Kompletigo de la listo aperos post ricevo de pluaj informoj.

Aliĝoj. Ĝis nun aliĝis 38 personoj.

35. Bujwidowa Kazimiera, s-ino, Lubicz 34, Kraków, Pollando.

36. Bujwid-Rouppertowa Kazimiera, Dro, s-ino, Raciechowice, pow. Wieliczka, Pollando.

37. Dziedzic Ignacy, dro, Szeroka 43, Toruń, Pollando.

38. Dziedzic Marja, s-ino, Bydgoska 60, Toruń, Pollando.

Fervojrabato. Jam nun LKK ricevis promeson de fervoja ministerio, ke la kongresanoj ricevos 50 proc.-an rabaton de normala bilet-prezo.

Pasportoj. Ministerio de ekstero promesis ordoni, ke ĝiaj reprezentantoj eksterlande konsentu al la kongresantoj senpagan vizon. Detalaj sciigoj pri tio ĉi aperos ĝustatempe.

Loĝejoj. LKK jam nun entreprenis klopodojn por certigi al la kongresanoj loĝejon, kiuj laŭ prezo kaj komforto povus kontentigi ĉies dezirojn. Ĉi tie ni prezentos nur tute ĝeneralajn informojn. Cambio kun plena komforto kostos 20 zl por unu persono kaj nokto. Studentaj komunaj loĝejoj jam por 1 zl estos riceveblaj. Inter tiuj ekstremaj limoj ekzistas multaj ebloj, kiuj permesos al la kongresanoj elekti laŭ personaj preferoj kaj kondiĉoj.

Mango. Mangajo en Polujo estas tre malkosta. Prezo de tuttaga nutraĵo ŝanceliĝas, kompreneble, laŭ postuloj de 3 ĝis 10 zl.

PRELEGOJ DE SAMIDEANO LAKMISHVAR SINHA EN POLUJO.

En februaro 1931 j. alvenas Polujon la fama hinda propagandisto, s-ano Lakmishvar Sinha, kiu faros rondvojaĝon ĉirkaŭ la tuta lando.

Ĉiuj esperantaj societoj kaj organizaĵoj en Polujo devas eluzi la okazon kaj aranĝi en sia urbo prelegojn de la Hindu kiu estas tre lerta parolisto.

Per la aranĝadoj de tiuj prelegoj okupiĝas Akademia Esperantista Rondo ĉe J. A. H. Warszawa, Nowy Świat 21.

Ĉiuj societoj aŭ, se tiuj ne ekzistas, izoluloj, kiuj intencas aranĝi prelegojn estas petataj intertrilati kun la Rondo por ricevi pli detalajn informojn. La pago por prelego estas ĉirkaŭ 75 zl. Invito estas akceptaj ĝis la 5-a de januaro. Post tiu termino, estos la vojaĝplano fiksita kaj neniaj ŝanĝoj eblaj.

Ŝkribu kaj informigu!

Ne malatentu la okazon de bona propagando.

Rimarko. Ĉiu invito devas esti provizita per 5 zl. por la organizadaj elspezoj.

STATISTIKO PRI LA ESPERANTA INSTRUADO.

Por la statistiko, kiun ni faras por IALA (International Auxiliary Language Association in the United States, Inc.), New York, rilate la esperantistan instruistaron kaj rilate la temon „Esperanto en lernejoj“, ni nepre bezonas ankoraŭ specialan materialon laŭ decido de IALA. Estas necese, konstati, en kiuj lernejoj de la mondo dum la tempo de la lasta kvaronjaro 1. X. — 31. XII. 1930 Esperanto estas instruata en lernejoj.

Ni tre kore petas, ke ĉiuj gekolegoj, kiuj dum ĉi tiu tempo instruas Esperanton en siaj lernejoj, sciigu nin pri tio. Ili estas petataj:

- 1.) doni sciigojn pri la konkerna lernejo, sciigante ĝian nomon en sia nacia lingvo (per latinaj literoj) kaj samtempe doni la nomon kaj la gradon en Esperanto,
- 2.) doni sian precizan propran adreson kaj
- 3.) aldoni notojn, kiuj ŝajnas necesaj por klarigi la situacion.

(Ekzemplo:

al 1). 5. Gemeindeschule Berlin S. 13, Blumenstrasse 49 (unuagrada popollernejo) —

al 2). Hans Feierabend, Volksschullehrer (popollerneja instruisto) Berlin W. 35, Poststrasse 92, II. —

al 3). 2 horojn po semajne, nedevige, por 12-jaraj knaboj de la 6-a lernojaro.)

Estas tre grave, ke ni povu liveri kiel eble plej kompletan materialon, grave por nia kunlaborado kun IALA kaj same grave por nia Esperanto-propagando.

La rezulton ni transdonos al nia Esperanto-gazetaro.

„Kunlaborado de IALA en New York kaj de la Instituto

J. J. Rousseau en Genève kun la Esperanto-Instituto

por la Germana Respubliko en Leipzig“.

D-ro Dietterle.

NB. Bonvolu sendi la materialon — plej malfrue ĝis fino de l' jaro 1930 — al la sekretario de „Kunlaborado“: f-ino Martha Moelke — Brandenburgische Str. 5, I. — Berlin-Südende (Germanujo).

ALVOKO AL LA TUTMONDA ESPERANTISTARO!

Je honorigo de Sia Moŝto alte estimata sinjorino Miĥalina Mościcka, edzino de Lia Moŝto sinjoro Prezidanto de Pola Respubliko Prof. Ignacy Mościcki, la Mondlingvo-eldonejo en Katowice intencas eldoni „Kolekton de Esperanta Poezio“, kiel memoraron pri nia XXIII-a en Kraków.

La verko estu dediĉita en la nomo de la tutmonda Esperantistaro. Tiuele la Mondlingvo-eldonejo en Katowice turnas sin al ĉiuj gesamideanoj en la tuta mondo kun la afabla peto, sendi manuskriptojn de nur elektitaj originalaj kaj ankaŭ de tradukitaj poemoj kun indiko de la lingvo, el kiu ili estas tradukitaj, menciante ankaŭ verkiston, tradukinton kaj landon.

La manuskriptojn, skribitajn unuflanke sur papero 22×29 cm per skribmaŝino oni sendu plej malfrue ĝis la 30a de Aprilo 1931 al: Mondlingvo-eldonejo Katowice, ul. Plebiscytowa 25, III. Polujo. Aliaj informoj sekvos.

BIBLIOGRAFIO,

Per balono al la poluso. La libro pri Andrée kaj liaj kamaradoj. Stockholm I. Eldona Societo Esperanto. Prezo 9 svedaj kr.

La memorlibro pri fama balonvojaĝo de la tri svedaj polusesploristoj efektiviĝinta antaŭ 33 jaroj, kiu malfeliĉe finiĝis ne lasinte iujn ajn postsignojn sia-tempe, nun klariĝis dank' al la svedaj fiskaptistoj, kiuj trovis la restaĵojn de malfeliĉaj heroaj filoj de Svedlando. La priskribo de tiu heroa entrepreno traskribita el malfacile legeblaj skribadoj de Andrée, Strindberg kaj Fränkel, postlasitaj inter aliaj trovitaĵoj apude de mortaj restaĵoj estas vere kortuŝa ĝis la profundo de l' koro.

La balono povis sin teni flugante nur dum tri tagoj de la 11 ĝis la 14 de julio. Kvankam oni eljetis ne nur la balaston sed eĉ diversajn necesajn aĵojn kaj instrumentojn, la balono malsupreniris sur la drivglacion dispecigitan je pli aŭ malpli grandaj pecoj kaj pecegoj, kovritaj per akvo. Serĉante kaj penante iun ajn landon ili ĉiuj estis devigataj sekvi la direkton de la drivglacio tute senpo-

vaj en la glacidezertego. De tempo al tempo ili naĝadis pere de tolboato en la direkton, kie ili supozis trovi la Franc Jozef landon aŭ iun ajn insulon pli proksiman. Ofte ili estis dangeritaj de blankaj polusaj ursoj, kies viando fine servis al ili kiel nutraĵo. Tiu ĉi ne mankis sed mankis io alia... Ili havis ĉe si nur tre ne sufiĉan vestaĵon kaj tio estis la kialo de ilia morto. Kiam ili alvenis al la insulo Vitön la 5 de oktobro ili estis tiel elĉerpitaj, ke ili ne pli povis fari la skribajn notojn... La unua mortis Nils Strindberg 25 jara junulo, kiu ĉiun tempon revis pri sia lando kaj la juna fianĉino. Oni trovis lian tombon proksime al la tola tendaro, kie dormis ambaŭ liaj kamaradoj. Restaĵoj de Andrée kaj de Fränkel kuŝis tute apude... restis ankoraŭ varmigo kun iom da petrolo. Korpoj estis disŝiritaj de ursoj, restis nur skeletoj kaj ostoj.

La libro pri la heroaĵo estas eldonita belege eĉ lukse. Ĉiu esperantisto devas tralegi ĝin kaj trarigardi belegajn fotografiaĵojn laritajn de niaj tri herooj. Al la tuta esperantistaro la libro restos por ĉiam ne nur belega memoraro sed vera kuraĝigo de konstanta laboro por nia alta idealo, kiu estas iomete simila al heroa entrepreno nuntempe. Venkos nur tiu, kiu firme kredas al la venko de la idealoj: grandaj, altaj, superhomaj. Ne gravas, ke la tuta vivo ne sufiĉos por la fina venko.

Pro la eldono de la grandioza libro ni ŝuldas specialan dankon al ĉiuj, kiuj partoprenis en la eldono esperantlingve, ĉar tio estas unu granda paŝo antaŭen por pruvi la neceson de unu lingvo por ĉiuj nacioj de la inteligentema mondo. Do bonvolu akcepti nian dankon: S-ro Rektoro Sam. Jansson. S-ro P. Nylen, S-ro S. Engholm, S-ro E. Malgreen, S-ro B. Eriksson, kaj S-ro B. Gerdman.

D-ro Edmond Privat. Esprimo de sentoj en Esperanto. Univ. Esp. As. Genève 1931.

Kiel diras la aŭtoro en sia antaŭparolo, la libreto ne estas lernolibro. Jam delonge estas dezirata la pli korekta stilo esperanta, kiu ne ĉiam estas egalvalora, kvankam oni diras kaj asertas, ke nia lingvo estas tre facila. Estas ĝi vere facila, sed kiel lingvo vivanta kaj disvolviĝanta, ĝi havas multajn tre delikatajn nuancojn, ne konatajn de aliaj lingvoj. Kiel en aliaj lingvoj simile en esp-o ekzistas tute ordinariaj potaĝaj parolantoj, oratoroj kaj stilistoj, ofte geniaj, kiel estis ekz. Grabowski, Bein k. a. Al oratoroj tre volonte aŭskultataj apartenas sendube nia kara honora Prezidanto de la U. E. A.

Mi konsilas aĉeti tiun malgrandan sed tre interesan libreton kaj diligente ĝin tralegi. O. B.

Książka Adresowa Filatelistów — Adreslibro de Filalistoj — Adresbuch des Philatelisten. Jaro 1930. Eldonisto Władysław Łękowski, Piastów ad Warszawa, ul. Napoleońska, Pollando. Paĝoj 32, formato in 4-to. Prezo por Pollando zł. 2.5., por eksterlando 2. germ. markoj aŭ egalvaloro, event. en internaciaj respondkuponoj.

Kiel serioze enpenetras la ideo de lingvo internacia en rondojn ne pure esperantajn, pruvas la supre citita libreto. Ĝi estas presita en lingvoj: pola, esperanta kaj germana enhavas alfabeto, laŭurbe ordigitan adresaron de aktivaj filatelistoj kaj filatelistaj entreprenoj en: Pollando (I-a parto), aliaj ŝtatoj de Eŭropo (II-a parto), ekster-Eŭropo (III-a parto). Kiel tia ĝi bone servos al ĉiuj kolektantoj kaj korespondemuloj kaj ni povas rekomendi ĝin al ĉiuj interesatoj.

Krom tio la „Adreslibro“ enhavas sufiĉe ampleksan parton por-esperantan, — inter kiu la plej interesa estas originala artikolo de S-ro Skorzak Jan sub la titolo „Filatelio kaj Esperanto“ kun praktikaj indikoj tiurilataj.

Al tiu sendube utila eldonajo ni deziras kiel eble plej bonan sukceson. Kiel devo de recenzintoj — ni devas substreki la bedaurindan fakton, ke la preseraroj iom tro abundas — kio el la dua eldono certe estos forigita.

DE LA REDAKCIO.

AL ĈIuj SIAJ ABONANTOJ, LEGANTOJ KAJ SIMPATIUJOJ LA REDAKCIO KAJ LA ADMINISTRACIO DE POLA ESPERANTISTO OKAZE DE LA KRISTNASKAJ FESTOTAGOJ KAJ LA NOVA JARO SENDAS PLEJ KORAJN BONDEZIROJN.

Al ĉiuj, kiuj okaze de mia lektorigo ĉe la Universitato en Kraków bonvolis esprimi siajn gratulojn, mi tutkore dankas.

Tadeusz Hodakowski.

Drukarnia L. Gronusia i Ski w Krakowie, ul. Stolarska 6.

Szanowni Czytelnicy!

Według podanych dotychczas wiadomości, postanowiliśmy wydawać miesięcznik w języku polskim, poświęcony propagandzie esperanta wśród społeczeństwa polskiego. Propaganda ta szczególnie teraz ma niezwykle doniosłe znaczenie ze względu na mający się odbyć w Krakowie Światowy Kongres Eperantystów. Musimy zainteresować esperantem jak najszersze warstwy społeczeństwa, podając mu wiadomości o ruchu esperanckim i o jego dotychczasowym rozwoju, jednając w ten sposób dla esperanta nowych licznych zwolenników. Pomysł swój przeprowadzimy w zupełności o ile zdołamy pozyskać odpowiednią liczbę abonentów dla naszego nowego miesięcznika. Niska cena, jaką ustanawiamy za pojedyncze egzemplarze, bo wynosząca 20 gr., rocznie 2.40 zł. niewątpliwie ułatwi nam przeprowadzenie naszych planów. Każdy esperantysta niech zaabonuje ilość egzemplarzy według własnych zasobów i warunków materialnych, rozpowszechniając je później wśród znajomych, umieszczając w rozmaitych poczekalniach, czytelnich itd. Naszem zadaniem będzie starać się, żeby miesięcznik był wydawany w sposób interesujący, by mógł zająć każdego i nie zawieść pokładanych w nim nadziei.

Poniżej pozwalamy sobie przesłać kartę zamówienia, którą po wypełnieniu prosimy wysłać jako druk pod adresem: **Polski Eperantysta, Lubicz 34, Kraków.**

..... dnia 193.....

KARTA ZAMÓWIENIA

Niniejszem zamawiam miesięcznik propagandowy w ilości
egz. po 20 gr. na okres przyczem należną kwotę zł przekazuję na **Konto Polskiego Esperantysty Kraków**
P. K. O. 406 660

.....
.....
.....
(adres czytelny i dokładny)

Stanowisko Czytelniczy!

Według podanych dotychczas wiadomości, postanowiliśmy
zawieść niedzielną w języku polskim poświęcony propagandzie
ruchu wśród społeczeństwa polskiego. Propaganda ta szczególni-
cie ma na celu dostarczenie informacji o naszym ruchu i
o naszym programie. W tym celu będziemy wykorzystywać
wszystkie możliwe środki, w tym również i środki finansowe.
Wierzymy, że dzięki temu nasz ruch będzie mógł osiągnąć
swoje cele i przyczynić się do dobra państwa i narodu.
Prosimy o wyrozumiałość i pomoc w tym przedsięwzięciu.
Z wyrazami szacunku i życzliwości,
Komitet Propagandy

Wszystkie zamówienia i korespondencję prosimy przysyłać do
naszego biura, ul. ...
P. O. 100 000

LA MEMORON plifortigas kaj perfektigas laŭ mnemonika metodo trifoje premiita de la Pariza Akademio profesoro de mnemoniko D. FAJNSTEJN, WILNO (Po-
lujo), Zawalna 15/11. Miaj perkorespondaj lecionoj tute anstataŭas la perso-
nan instruadon. — Prospektojn postulu senpage

Wyszedi z druku

KOMPLETNY SAMOUCZEK JEZYKA ESPERANTO

ze zbiorom wyrażen handlowych i radiowych,

ulozony przez p. S. Grenkamp-Kornfelda,

członka wszechświatowego komitetu językowego dla Esperanta, Paryskiego To-
warzystwa Lingwistycznego, współautora najobszerniejszego Słownika i naj-
obszerniejszej Gramatyki esperanckiej

z przedmową prof. A. Cotton, członka Paryskiej Akademii Nauk.

Cena (wraz z opłatą pocztową):

1 egz. — zł 1.25	25 egz. — zł 22.—
5 „ — „ 5.—	50 „ — „ 40.—
10 „ — „ 9.—	100 „ — „ 75.—

Konto czekowe Nr. 400.821.

ESPERANTISTA VOĈO, JASŁO.

Libreja Fako de „Pola Esperantisto“

Kraków, ul. Lubicz 34. Konto PKO. 406.660.

REKOMENDAS :

Albanio — Gvidlibro	0.60
Albumo de Kraków (34 fotoj)	0.80
Albumo de l' VIII en Kraków. Luksege eldonita kun 600 fot.	15.00
Ama stelaro	1.10
An-Ski — Dibuk. Teatraĵo	1.25
Avsejenko — Fraŭlino Suzano	2.00
Bagby — Viktimoj	9.60
Balucki — Kuzeto. Komedio en trad. de S. Grenkamp	0.60
Baudouin — La arto de memdisciplino: Psikagogio	1.30
Białystok — Gvidlibro tra urbo de nia Majstro	0.60
Blicher — Taglibro de vilaĝpedelo. Rakonto	1.20
Bonnels — Solandro	2.20
Bujwid O. prof. — Kvin prelegoj pri bakterioj	1.00
— La apliko de radioj ultraviolaj al sterilizo de akvo	0.35
Bukedo — I. kaj II. Rakontoj de diversnaciaj aŭtoroj po	1.20
Bultuis — Malriĉa en spirito. Dramo orig. en E.	1.40
Butin — Faŭsto. Komentario al la I-parto	0.60
Butler — Himnaro Esperanta	3.00
— Kantaro Esperanta	3.00
Campe — Robinsono Kruso	7.00
Cart i Borel — Esperanto w 10 lekcjach	1.30
Conscience — La leono de Flandrujo	11.75
Czubryński — Esperanto i Esperantyzm	1.25
— Esperantyzm. Wyd. II.	3.00
Czechowski — Podróż po świecie dostępna dla każdego	0.50
Cefeć slosilo esper. (malgranda formato)	0.50
Dobrzański — Al mokantoj	0.45
Dreyfus — La vangfrapo	1.00
Fredro — Consilium facultatis. Komed. trad. Ant. Grabowski	1.60
Fruictier — Kompl. Gramatiko kaj vortfarado de Esper.	8.50
Gemoj de la hungara popolmuziko	3.20
Grabowski Ant. — Nova Antologio	1.60
Grenkamp-Kornfeld — Krioj de l'koro. Poeziaĵoj	0.50
— Penseroj. Legindaj precipe en kuraĵoj	0.75
— Kompletny samouczek jęz. Esperanto	1.25
Gryll — W sprawie nauki języków obcych	0.50
Herben — Malriĉa knabo, kiu gloriĝis	4.50

Müller — Ho, tiuj fremduloj, opereto	1.40
Ibsen — Imperiestro kaj Galileano	12.60
Nustrita Gvidlibro tra Pollando kaj Danzig—Gdańsk, eldon. de la P. E. D. Kraków	1.50
Insignoj esper. (steloj) po 1.10, 1.20, 1.30, 1.40, 1.50, 1.70, 2.10.	
Insignoj esper. por poloj	2.50
Jarkolekto de „Pola Esperantisto“ 1928	5.00
Jarkolekto de „Pola Esperantisto“ 1929	6.00
Jaumotte — Belga Antologio, franca parto	10.00
Jung — La alta kanto de la amo	1.80
Kaplan — Akordoj esperantaj	0.80
Karinthy — Norda vento; novelkolekto	1.30
Kenelm Robinson — Se grenereto	13.00
Kongreslibro de l' VIII. en Kraków. Riĉe ilustrita	1.00
Kraków — Urbo de Jubilea Kongreso 1912	0.80
Kriss — Melodoj de l' nokto. Poeziaĵoj	1.00
Lagerlöf — La juuulino el Stormyr	3.75
Lange — Libro de profetoj, ses poemoj; trad. Ant. Grabowski	1.50
Lessing — Minna de Barnhelm	4.30
Malgranda terbiblo	2.00
Mickiewicz — Improvizacio de Konrad	0.50
Multatuli — Historio de Saidjach kaj Adinda; eld. Liem Tjong, Hie Semarang — Java	1.85
Oberrotman kaj Jung — La lastaj tagoj de Dro Zamenhof	2.60
Polaj Kristnaskaj Kantoj	0.25
Poŝtkartoj (kun moto de Żeromski) 10 pecoj	0.50
Reymont — En fumejo de l' opio	1.20
Sinha — Bengalaj fabeloj	2.50
Słowacki — La patro de pestuloj el El-Arish, trad. Ant. Grabowski	1.40
Staff — Aŭtunaj agordoj	1.00
Ŝapiro — Babiladoj de bonhumora Zamenhofano	1.00
Ŝiŝmanow — Ĉu estas ebla kaj necesa internacia helplingvo	1.00
Ŝlosilo esper. en pola lingvo	0.60
Tatroj kaj Zakopane	0.50
Tichawski — „La Mondlingvo“, podr. Esp.	5.00
Trochimowski — Kwestja języka międzynarodowego 10 ekz.	1.00
Turno — Kompletny podręcznik Esperanta; wyd. III.	1.25
— Wyższy kurs	2.00
Vermuyten — Belga Antologio, franca parto	10.00
Wiesenfeld — Galerio de Zamenhof. Kun 18 portretoj	2.40
Zamenhof, D-o Leono — Mia liro	1.10
Zawada — Pełny podstawowy słownik j. Esp. (esp.-pol.)	4.00

La verkoj de Zamenhof:

Fundamenta Krestomatio	5.60
Fundamento de Esper. (5-lingva)	2.30
Lingvaj Respondoj	2.80
Proverbaro Esperanta	2.70
Andersen — Fabeloj I. kaj II. parto po	4.40
Goethe — Ifigenio en Taurido	3.30
Gogol — La Revizoro	3.30
Heine — La Rabeno de Babilono. La Gimnazio	2.30
Molière — Georgo Dandin	1.75
Orzeszko — Marta	5.50
Schiller — La Rabistoj	3.30
Shakespeare — Hamleto	2.75

Nur antaŭpago. — Por sendkostoj aldonu 10%.

Por rekomendita sendaĵo plu 0.50 zł. La sendaĵon nerekomenditan ni ne garantias.

NE FORGESU RENOVIGI LA ABONON POR J. 1931!

Pagu la abonon je nia konto PKO 406.660.

Abonu mem kaj varbu novajn abonantojn por la sola esperanta gazeto en Pollando!